

Εργασία Λογοτεχνίας

Ονόματα:

Θεοδώρα Χωραφά

Ολυμπία-Μαρία Σταυρουλάκη

Όλγα Χαρακίδα

Φραντζέσκα Σπίρι

Σαββούλα Σκαλιώτη

Η Φόνισσα

του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

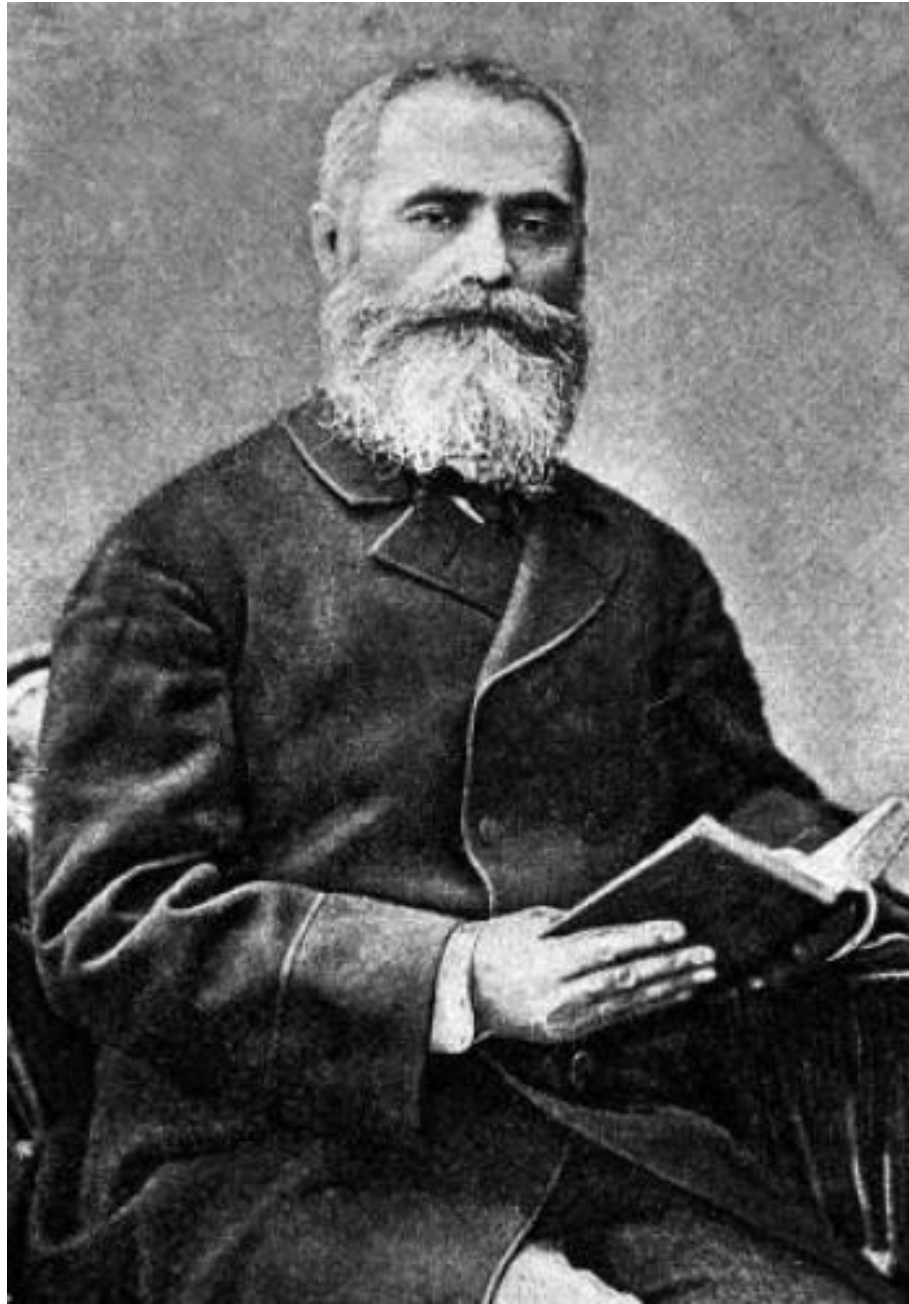
Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης:

Μία από τις μεγαλύτερες μορφές της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Δίκαια ονομάστηκε ο << Άγιος των γραμμάτων >>. Οχι μόνο γιατί ολόκληρη τη ζωή του την πέρασε με σεμνότητα και ήθος μα και επειδή με το έργο του ύψωσε τα γράμματα των Ελλήνων στο επίπεδο της Χριστιανικής λατρείας και της Βυζαντινής ποιήσης.

Γεννήθηκε στη Σκιάθο το 1851μ.Χ. Παπαδοπαίδι, μεγάλωσε σε μία θρησκευτική ατμόσφαιρα, για να διαμορφώσει ένα Χριστιανικό χαρακτήρα, που τον διατήρησε μέχρι το τέλος της ζωής του.

Σπούδασε στη Χαλκίδα, Πειραιά και Αθήνα. Γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών μα η φτώχεια δεν τον άφησε να τελειώσει. Η σκληρή βιοπάλη τον έκανε να εργαστεί σαν ιδιωτικός δάσκαλος και σαν μεταφραστής σε εφημερίδες της εποχής του. Για μερικούς μήνες έζησε καλόγερος στο Άγιο Όρος.

Πέθανε στο νησί του, που τόσο αγάπησε και ύμνησε το έργο του, το 1911 μ.Χ.

Υπόθεση του έργου

Κεντρικό πρόσωπο της ιστορίας είναι η Φραγκογιαννού, μία ηλικιωμένη χήρα, η οποία έζησε μια βασανισμένη ζωή ως παιδί, ως σύζυγος, ως μητέρα και ως γιαγιά, μαθημένη πάντα να υπηρετεί χωρίς αντιρρήσεις τους ανθρώπους του περιβάλλοντός της. Η πείρα τής δίδαξε ότι η ζωή για μια γυναίκα είναι γεμάτη βάσανα και η θεωρία της ήταν ότι η γέννηση ενός κοριτσιού δεν φέρνει παρά δυστυχία, όχι μόνο στο ίδιο το παιδί, αλλά και στην οικογένειά του, ιδίως αν είναι φτωχή. Ένα βράδυ καθώς ξενυχτάει στην κούνια της άρρωστης νεογέννητης εγγονής της, περνούν απ' το μυαλό της όλες οι δύσκολες στιγμές της ζωής που έζησε. Το μυαλό της θολώνει και σκοτώνει το βρέφος προκαλώντας του ασφυξία, ενώ ο θάνατος θεωρείται από τον γιατρό φυσιολογικός. Αν και αρχικά νιώθει τύψεις, κατά βάθος δεν μετανιώνει για την πράξη της. Αντίθετα, τής γίνεται έμμονη ιδέα ότι η μοίρα την έχει τάξει να σώσει τον κόσμο απαλάσσοντάς τον από μικρά κορίτσια.

Χαρακτηρισμός της Φόνισσας

Η Φραγκογιαννού:

Η Φραγκογιαννού εκτός από κεντρικό πρόσωπο του έργου είναι και μία ταλαιπωρημένη ηλικιωμένη χήρα σχεδόν εξήντα χρονών, η οποία έζησε μια βασανισμένη ζωή ως παιδί, ως σύζυγος, ως μητέρα και ως γιαγιά. Υπήρξε δυστυχημένη και στερημένη, καθώς όλη της τη ζωή την έζησε μέσα στη φτώχεια και υπηρετώντας χωρίς αντιρρήσεις τους ανθρώπους του περιβάλλοντος της. Η Φραγκογιαννού πριν να διαπράξει τον πρώτο φόνο, αυτόν της νεογέννητης εγγονής της, δεν φέρει ενδείξεις διαταραγμένου ατόμου. Αντιθέτως, το γεγονός κατά το οποίο επιστρέφει στα συμβάντα του παρελθόντος που έχει βιώσει φέρνουν στο φως ένα απόλυτα φυσιολογικό άτομο, καθώς αυτή η αναδρομή αποτελεί σύνηθες φαινόμενο για τις ηλικιωμένες γυναίκες, όπως η ίδια.

Σχέσεις Φόνισσας με τα παιδιά που φονεύει

Οι εμπειρίες που έχει αποκτήσει ζώντας σε μία ανδροκρατούμενη κοινωνία δεν την εμπόδισαν να εξελιχθεί σε μία σκληρή γυναίκα αλλά ταυτόχρονα ευαίσθητη και προβληματισμένη για τη θέση της γυναίκας την εποχή αυτή. Δε δίσταζε να εκφράζει την περιφρόνηση και την απέχθεια που αισθανόταν για τα θηλυκά παιδιά. Η αρνητική εικόνα που είχε για τον εαυτό της και το μίσος που αισθανόταν απέναντι στους γονείς της και την κοινωνία που την είχαν καταδικάσει σε μια ζωή ταλαιπωρίας, εκδηλωνόταν σε μία διαρκώς αυξανόμενη αντιπάθεια για τα κορίτσια. Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα έξυπνη, ικανή και επιτήδεια και αυτό φαίνεται όταν τρέχει στο δάσος στην προσπάθεια της να επιβιώσει, εκμεταλλευόμενη όλες τις ψυχικές και κυρίως σωματικές της δυνάμεις.

Στέλλα Βιολάντη

του Γρηγόριου Ξενόπουλου

Γρηγόριος Ξενόπουλος:

Γεννήθηκε στην Κωσταντινούπολη στις 9 Δεκεμβρίου 1867. Ο πατέρας του, Διονύσιος, καταγόταν από τη Ζάκυνθο. Η μητέρα του Ευλαλία από την Πόλη με απώτατες ρίζες από την Καισάρεια. Ο Ξενόπουλος είχε άλλα πέντε αδέρφια: τη Μαρία-Αναστασία που πέθανε μωρό, την Όλγα, τον Στέφανο, την Αικατερίνη (πέθανε το 1934) και τη Χαρίκλεια η οποία ασχολήθηκε με τη ζωγραφική και πέθανε το 1973. Ο Ξενόπουλος συντηρούσε οικονομικά μέχρι το θάνατό της τη μητέρα του και μετά με τη διαθήκη του μερίμνησε για την αδελφή του Χαρίκλεια. Ο Γρηγόριος έζησε τα παιδικά και εφηβικά του χρόνια στη Ζάκυνθο, μέχρι το 1883, όταν γράφτηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών για να σπουδάσει Φυσικομαθηματικά, μετά από προτροπή του φίλου του Νικολάου Μοτσενίγου (αδερφού του συμμαθητή του Ξενόπουλου Σωτηρίου Μοτσενίγου), ο οποίος σπούδαζε ήδη φυσικομαθηματικός στην Αθήνα. Τις σπουδές του δεν τις ολοκλήρωσε ποτέ: από το πρώτο ήδη έτος είχε αρχίσει την ενασχόληση με τη λογοτεχνία, η οποία ήταν και η μοναδική πηγή εσόδων του. Από το 1892 εγκαταστάθηκε μόνιμα πλέον στην Αθήνα και το 1894 νυμφεύθηκε την Ευφροσύνη Διογενίδα.

Το ζευγάρι χώρισε ενάμιση χρόνο μετά, ενώ είχαν ήδη αποκτήσει μια κόρη και ο συγγραφέας νυμφεύθηκε ξανά το 1901 τη Χριστίνα Κανελλοπούλου, με την οποία απέκτησε άλλες δύο κόρες. Συνεργάστηκε με πλήθος εφημερίδων και περιοδικών στις οποίες δημοσίευε μελέτες, άρθρα, διηγήματα και μυθιστορήματα. Το 1894 ανέλαβε τη διεύθυνση της *Εικονογραφημένης Εστίας*, το 1896 έγινε αρχισυντάκτης του περιοδικού *Η Διάπλασις των Παίδων*, του οποίου ήταν και συνδρομητής κατά τα παιδικά του χρόνια. Από το 1901 ως το 1912 δημοσίευε στο περιοδικό *Παναθήναια* λογοτεχνικά έργα και μελέτες και από το 1912 άρχισε να συνεργάζεται με την εφημερίδα *Έθνος* γράφοντας μυθιστορήματα σε συνέχειες. Το 1927 ίδρυσε το περιοδικό *Νέα Εστία*, του οποίου ήταν διευθυντής ως το 1934. Το 1939 έγινε μέλος της πρώτης επιτροπής Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων.

Πέθανε στην Αθήνα στις 14 Ιανουαρίου 1951 και κηδεύτηκε δημοσία δαπάνη.

Υπόθεση του έργου

Βρισκόμαστε στη Ζάκυνθο κάποια χρονιά της δεκαετίας του 1880, και συγκεκριμένα στο σαλόνι του πλούσιου Παναγή Βιολάντη, σταφιδέμπορα από τους ισχυρότερους του νησιού. Ο Βιολάντης ζει μαζί με τη γυναίκα του, την ανύπαντρη αδερφή του, τις τρεις κόρες του, Στέλλα, Νένα και Κατίνα (οι δυο τελευταίες δεν εμφανίζονται στο έργο) και τον μοναχογιό του Νταντή Βιολάντη. Ο Βιολάντης, ως γνήσιος πατριάρχης, έχει κανονίσει να παντρέψει την πρωτότοκη κόρη του Στέλλα με έναν γέρο μεν (45 χρονών) και άσχημο πλην πλουσιότατο έμπορο, τον Ντάντο Μένουλα. Η Στέλλα όμως, είναι κρυφά ερωτευμένη με έναν νέο από παλιά αριστοκρατική μεν, αλλά ξεπεσμένη οικογένεια, που δουλεύει σαν υπάλληλος στο αγγλικό τηλεγραφείο (το τηλεγραφείο για τους πλούσιους) του νησιού, τον Χρηστάκη Ζαμάνο. Ο Ζαμάνος – τύπος νεαρού δον Ζουάν – στη προσπάθειά του να κατακτήσει τη Στέλλα, κάνει το λάθος να ζητήσει από αυτήν -και όχι πρώτα από τον πατέρα της- να τον παντρευτεί. Αυτή η κίνηση εξαγριώνει τον Βιολάντη και καλεί στο σπίτι του τον Ζαμάνο, υποδυόμενος τον ευχαριστημένο με την προοπτική του γάμου, και εκεί, αφού εξευτελίζει τον νεαρό, τον διώχνει κακώς.

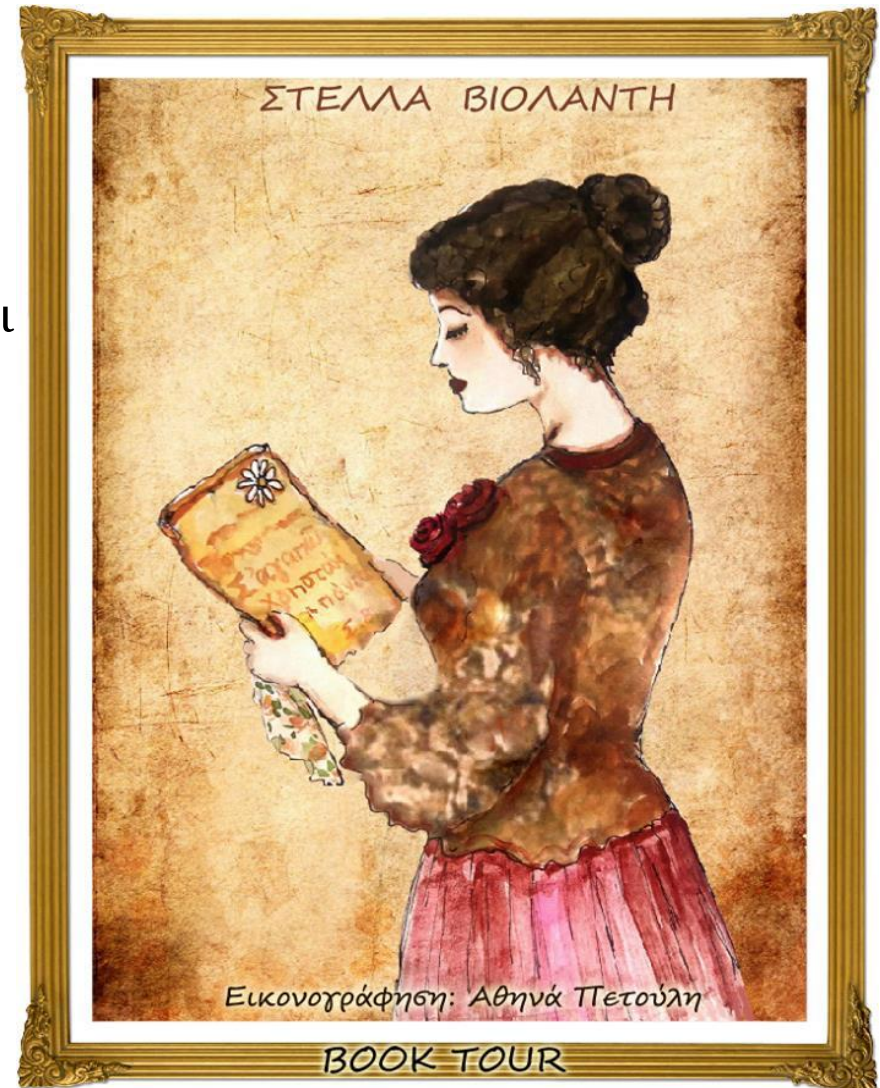

Γεμάτος θυμό για το πείσμα της κόρης του να επιμένει να παντρευτεί κάποιον που εκείνος δεν εγκρίνει, την φυλακίζει στη σοφίτα του σπιτιού, δίνοντάς της μόνο ψωμί και νερό, περιμένοντας να αλλάξει γνώμη και να υπακούσει στο θέλημά του. Όμως η Στέλλα, παρόλα τα παρακάλια της μητέρας και της θείας της, παρόλο το μίσος και το θυμό του πατέρα της, δεν υποχωρεί, δηλώνοντας πως προτιμάει να χάσει τη ζωή της παρά να απαρνηθεί τον Χρηστάκη. Και αυτό τελικά θα συμβεί. Ύστερα από 12 περίπου μέρες εγκλεισμού ο πατέρας της γεμάτος χαρά της ανακοινώνει ότι ο Χρηστάκης δεν την αγαπάει πια -στην πραγματικότητα δεν την αγαπούσε ποτέ- αφού «κλέφτηκε» με μια άλλη κοπέλα και πλέον ανοίγει ο δρόμος για να πραγματοποιηθούν τα σχέδιά του, εκείνη, ψυχικά και σωματικά εξαντλημένη, προδομένη, απογοητευμένη, πεθαίνει.

Χαρακτηρισμός ηρώων

Στέλλα:

Μέσω του κειμένου τονίζεται η αποφασιστικότητα και η ακεραιότητα του χαρακτήρα της, εφόσον διατυπώνει την άποψη ότι αφού έγραψε στην επιστολή της προς τον Χρηστάκη <<είμαι δική σου >> αυτό σημαίνει πως θα είναι για πάντα δική του ψυχή τε και σώματι. Δεν υποτάσσεται στους κανόνες της εποχής της και της οικογένειάς της επομένως γίνεται αντιληπτό ότι διακατέχεται από ένα φιλελεύθερο πνεύμα. Ο ριζοσπαστικός της χαρακτήρας διαφαίνεται από το ότι επισημαίνει πως εκείνη καθορίζει το μέλλον της και όχι οι γονείς της.

Μητέρα:

Αποτελεί κλασικό παράδειγμα γυναίκας εκείνης της εποχής. Είναι ολοκληρωτικά αφοσιωμένη στην οικογένειά της τρέφοντας μεγάλο ενδιαφέρον για την διατήρηση της αξιοπρέπειάς της. Είναι ένα άβουλο ον που δεν φέρνει αντίρηση στον συζυγό της.

Πατέρας:

Δεν ξεφεύγει από τον τετριμμένο ρόλο του πατέρα εκείνης της εποχής που εκτελεί τον ρόλο του προστάτη επιβάλλοντας τα δικά του επιθυμίες. Προστατεύει την οικογένεια του με λαθεμένο τρόπο προκαλώντας κακό στην ίδια του την κόρη. Επίσης υποτιμούσε τις γυναίκες και τους οικονομικά και κοινωνικά κατώτερους του λόγω της υψηλής κοινωνικοοικονομικής θέσης που κατήχε.

Χρηστάκης:

Είναι από τα άτομα τα οποία έχουν ως υπέρτατο σκοπό τον γάμο με μία ευκατάστατη νεαρή προκειμένου να εξασφαλίσουν μία <<άνετη>> ζωή επ'άπειρον, που σημαίνει πως αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα προικοθήρα. Επιπρόσθετα, είναι καυχησιλαρης, καθώς έσπευσε να ανακοινώσει το περιεχόμενο της συνομιλίας του με την Στέλλα.

Σχέσεις ηρώων

Πατέρας-κόρης:

Η σχέση της Στέλλας με τον πατέρα της φαίνεται ιδιαίτερα απόμακρη και γεμάτη συγκρούσεις. Αυτό γίνεται εμφανές από το γεγονός ότι οι γονείς της την έχουν κλειδώσει στη σοφίτα του σπιτιού τους, δίχως να τις επιτρέπουν να βγει έξω από το σπίτι.

Μητέρα-κόρης:

Η μητέρα σε σχέση με τον πατέρα έχει περισσότερη επικοινωνία με την κόρη της καθώς μετά το συμβάν με το Χρηστάκη την συμβουλεύει να απομακρυνθεί από αυτόν για το καλό της. Βέβαια με τον τρόπο που θέλει να την βοηθήσει την απομακρύνει από αυτήν και την στρέφει σε ακραίες πράξεις.

Γιούγκερμαν

του Μ.Καραγάτσης

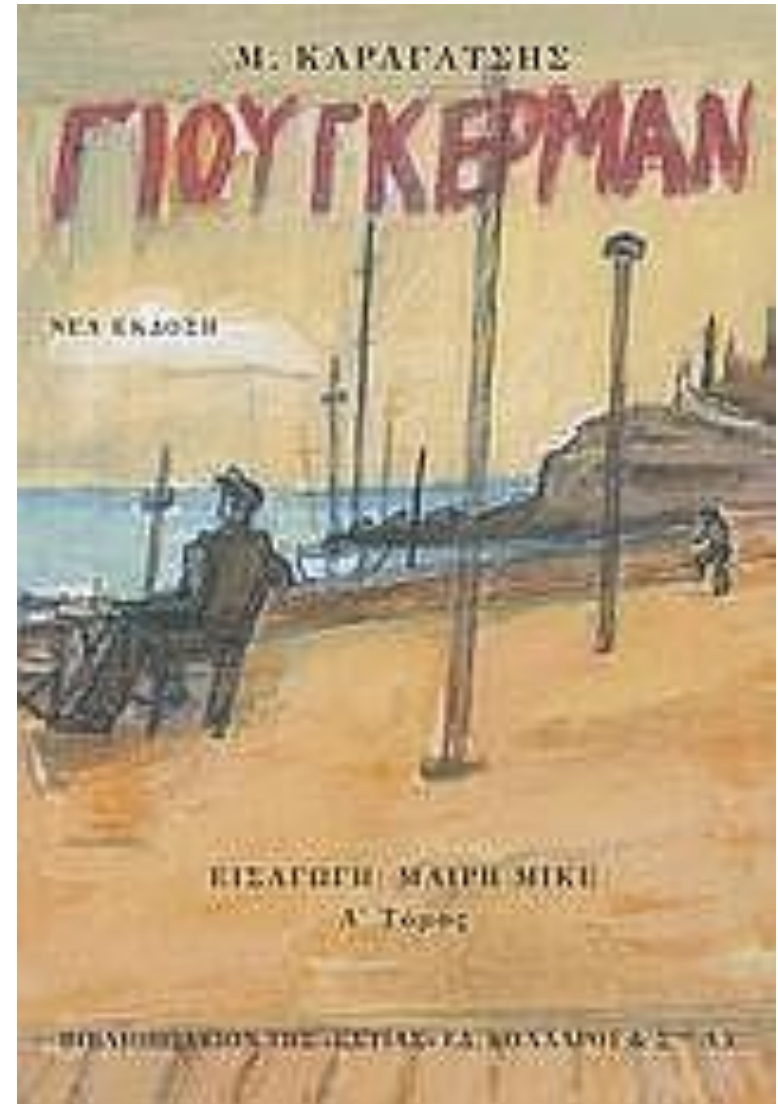
Μ.Καραγάτσης:

Ο Μ.Καραγάτσης ήταν ένας από τους καλύτερους συγγραφείς με πραγματικό όνομα Δημήτρης Ροδόπουλος. Το ονομάζουν ως εραστή της λογοτεχνίας, τα εφηβικά του χρόνια τα πέρασε στη Θεσσαλία και γεννήθηκε στην Αθήνα. Το έργο Γιούγκερμαν βγήκε το 1938, είναι το τρίτο μυθιστόρημα του. Με αυτό το μυθιστόρημα ανέπτυξε τις αφηγηματικές του ικανότητες.

Υπόθεση του έργου

Στο μυθιστόρημα Γιούγκερμαν αφορά τη ζωή και τις περιπέτειες του Βασίλη Κάρλοβιτς Γιούγκερμαν, γόνου πλούσιας φινλανδικής οικογένειας, που έχει πάρει το δρόμο του γλεντιού, του ποτού, του χαρτοπαιχνιδιού, της απάτης και του εκβιασμού, τον οποίο η ρώσικη επανάσταση και άλλα γεγονότα τον οδηγούν ως τον τόπο μας. Στην Ελλάδα, ενώ σκοπεύει να ακολουθήσει, την ύποπτη δράση του, προσλαμβάνεται σε μία τράπεζα, γίνεται ανώτατος υπάλληλός της και καταλήγει οικονομικά προσωπικότητα μεγάλης όγκης, πλουσιότατος, ισχυρός, πλην δυστηχισμένος.

Οι Ήρωες και οι σχέσεις τους

Αρχικά γνωρίζει τον Λεουσάκο τον Καλαματιανό, τον Τζιερογλου Κονιάλη και το Εσκενάζη τον Εβραίο, ήταν εργάτες στο διεθνή εμπόριο και πήγε να τους γνωρίσει. Ο Βράγγελ ήταν ο αξιωματικός, προϊστάμενος του Γιούγκερμαν. Αναφέρει και δύο πρόσωπα, κόμης-κόμησα. Ο Γιούγκερμαν έχει την θέληση να γίνει σαν τον Ναπολέον που ήταν διοικητής της τραπέζης εμπορικών παροχών. Ο Εσαούλ ήταν αξιωματικός. Ο Γιάννης Μογιά ήταν ο φίλος του ο οποίος κυκλοφορούσε με τον Νάσο τον Καμπούρη ο οποίος τον συμπλήρωνε. Αυτοί οι δύο είναι η παρέα του Γιούγκερμαν. Ο Μιχάλης Καραμάνος ήταν στενός συνεργάτης, διάσημος συγγραφέας. Μία τσιγγάνα από το παρελθόν το είπε το μέλλον. Η Βούλα Παπαδέλη είναι η κοπέλα που ερωτεύεται ο Γιούγκερμαν. Ο Γιώργος Μάζη, είναι το εμπόδιο αυτού του έρωτα. Η γονείς της Βούλας οι οποίοι επιμένουν να αρραβωνιαστεί με τον Γιώργο Μάζη.

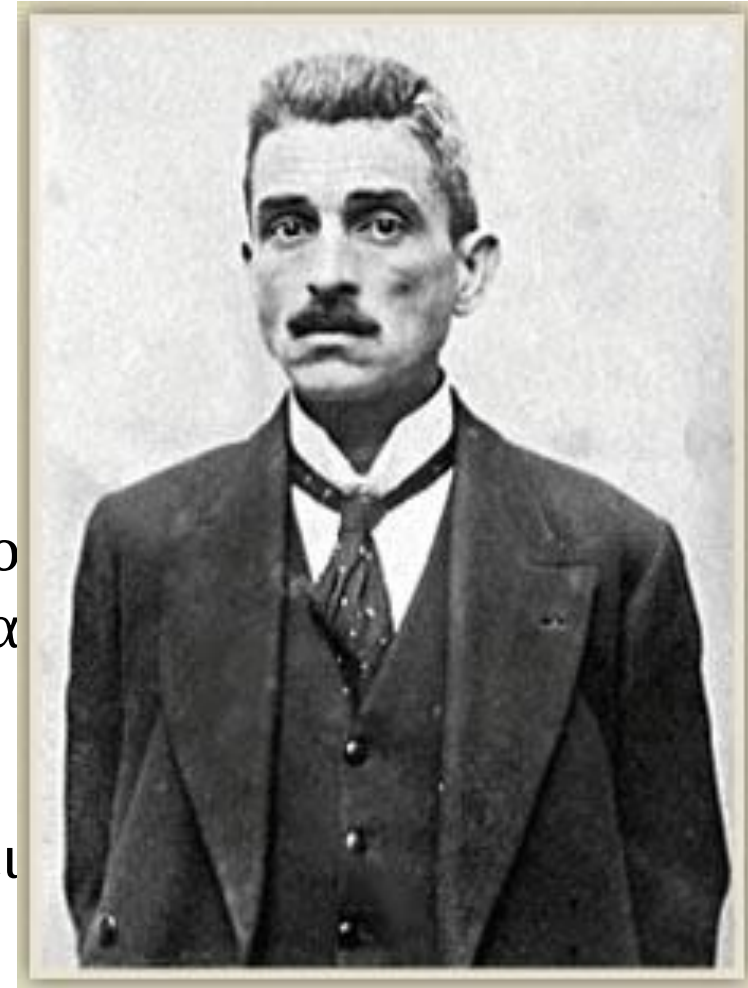

Η τιμή και το χρήμα

του Κωσταντίνου Θεοτόκη

Κ. Θεοτόκης:

Ο Κ. Θεοτόκης ήταν Έλληνας συγγραφέας, σημαντικός εκπρόσωπος της Επτανησιακής σχολής. Γεννήθηκε στη Κέρκυρα και ήταν γόνος ευκατάστατης οικογένειας. Ήταν πολύγλωσσος από τη νεαρή ηλικία. Είχε λάβει μέρος σε κάποια κινήματα σε διάφορους πολέμους. Επιπλέον το έργο του «Η τιμή και το χρήμα» είναι ένα από τα εκτενή του διηγήματα. Θεωρείται η πρώτη κοινωνική νουβέλα που ξεφεύγει από τις ήρεμες αναπαραστάσεις καθημερινής ζωής. Η κοινωνία που απεικονίζεται είναι μια κοινωνία με παράλογες προκαταλήψεις.

Υπόθεση του έργου

Μας μιλά για μία ιστορία ενός τρυφερού ειδυλλίου που όμως τονίζεται η εξάρτηση των ανθρώπων από το χρήμα. Ο Αντρέας κατάγεται από μία ευκατάστατη οικογένεια που όμως μετά το θάνατο του πατέρα του είναι βυθισμένος στα χρέη. Η Ρήνη είναι μία συνηθισμένη κοπέλα. Όταν ο Αντρέας λόγω των παρανομιών καταφεύγει στο σπίτι της Ρήνης αυτή τον καλύπτει και ύστερα τον ερωτεύεται. Αγαπιούνται και ο Αντρέας εκμεταλλεύεται το θεσμό της προίκας και ζητά προίκα για να παντρευτεί την εκτεθειμένη πια Ρήνη. Η μητέρα της αρνείται και ο Αντρέας φεύγει. Στο μεταξύ η Ρήνη είναι έγγυος και παντρεύεται άλλον. Ο Αντρέας γυρίζει και θέλει άλλη μία ευκαιρία αλλά η Ρήνη είναι απόλυτη και δεν τον δέχεται πίσω.

Οι ήρωες και οι σχέσεις τους

Αντρέας:

Είναι ένα άτομο που ερωτεύεται την Ρηνή με έντιμες προθέσεις. Αλλά στην πορεία γίνεται ένας ανεύθυνος, αναποφάσιστος, αδύναμος διότι για την απόκτηση χρημάτων και την διατήρηση της κοινωνικής του θέσης προδίδει την αγάπη του.

Ρήνη:

Είναι μια κοπέλα απλή με αγνά συναισθήματα, εργατική, αποφασιστική και με αυτοπεποίθηση. Γίνεται θύμα των χρημάτων. Δίνει αξία στην αληθινή αγάπη και παραβιάζει όλους τους κώδικες τιμής που της επιβάλλουν για χάρη του Αντρέα.

Η θέση της γυναίκας στις παραδοσιακές κοινωνίες

Όπως γίνεται εμφανές η θέση της γυναίκας στις παραδοσιακές κοινωνίες ήταν υποτιμημένη και σαφώς κατώτερη από αυτήν του αντίθετου φύλου. Η γυναίκα από την στιγμή του ερχομού της στον κόσμο θεωρείται υποχείριο του ανδρός. Στην παιδική της ηλικία υπηρετεί τον πατέρα της ο οποίος θεωρείται η <<κεφαλή>> της οικογένειας. Αργότερα όταν παντρεύεται, ο σύζυγός της έχει την απόλυτη κυριαρχία πάνω της συναισθηματικά και σωματικά. Κατόπιν όταν αποκτά τον ρόλο της μητέρας ταυτόχρονα αποκτά και τον ρόλο της υπηρέτριας αυτών και των μελλοντικών τους απογόνων. Έχει περιορισμένο αριθμό δικαιωμάτων, δίχως να έχει την δυνατότητα να πράξει βάσει των ατομικών της επιθυμιών. Πράττει ανάλογα με τις πεποιθήσεις των ανδρών που την <<κυβερνούν>>.

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με το θέμα που μας ανατέθηκε, που είναι η θέση της γυναίκας στις παραδοσιακές κοινωνίες, και αφού διαβάσαμε και τα τέσσερα κείμενα που μας δόθηκαν, καταλήξαμε σε πληθώρα συμπερασμάτων. Πρώτα απ' όλα ο θεματικός άξονας ήταν η πλήρης εκμετάλλευση του ασθενούς φύλου από το ισχυρό. Επιπρόσθετα κύριο στοιχείο όλων των κειμένων αποτελεί η προικοθηρία. Μέσω όλων αυτών προέκυψε η εξακριβωμένη αντίληψη ότι η γυναίκα από τα παλαιότερα χρόνια ήταν αντικείμενο εκμετάλλευσης λόγω της οικονομικής παροχής από τους γονείς της.